

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Europeiska klimatfinansieringspakten

(yttrande på eget initiativ)

(2019/C 62/02)

Föredragande: **Rudy DE LEEUW**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	15.2.2018
Rättslig grund	Artikel 29.2 i arbetsordningen
Ansvarig facksektion	Jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö
Antagande av facksektionen	5.10.2018
Antagande vid plenarsessionen	17.10.2018
Plenarsession nr	538
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	172/4/1

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK är starkt engagerat i FN:s agenda 2030 för hållbar utveckling och Parisavtalet. Om vi fortsätter enligt nuvarande utvecklingstrend skulle vi dock i bästa fall kunna begränsa temperaturökningen till 3 °C eller mer, vilket är långt över den nivå som anges i Parisavtalet.

1.2 Samtidigt behöver Europa en ny energiinjektion och ett nytt projekt som bygger på samarbete och konvergens snarare än på konkurrens, och som visar det konkreta mervärde som kan tillföras medborgarna, särskilt ungdomarna. Det är nu mycket viktigt att anta en offensiv EU-politik och ge en tydlig inriktning åt den socioekonomiska modell som vi vill ha i dag, men särskilt för kommande generationer.

1.3 EU måste visa att unionen både kan erbjuda ett gynnsamt klimat för att skapa välbetalda och miljövänliga arbetstillfällen av hög kvalitet och återuppliva en verklig ekonomi som gynnar alla företagare, arbetstagare och medborgare i EU.

1.4 Enorma kapitalbelopp göder dock nya finansiella bubblor i stället för att främja den reala ekonomin, och institutioner som IMF tillkännager att en ny kris är möjlig och att den kan bli ännu mer förödande än den som ägde rum 2008 ⁽¹⁾.

1.5 Nästa fleråriga budgetram (2021–2027) bör främja den ekonomiska utvecklingen ⁽²⁾ och sysselsättningen ⁽³⁾ samt göra det möjligt för EU att uppnå sina mål och bidra till övergången till en koldioxidsnål ekonomi före 2050.

1.6 Vare sig liv, arbetstillfällen eller entreprenörskap kommer att finnas på en död planet. Således innebär klimatförändringarna en möjlighet att skapa arbetstillfällen av hög kvalitet och en lösning bör kunna hittas som är lönsam för arbetsgivare, arbetstagare och det civila samhället. Om vi förhalar anpassningen eller inte agerar alls kan kostnaden för klimatförändringarna komma att öka väsentligt ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ <https://www.theguardian.com/business/2018/oct/03/world-economy-at-risk-of-another-financial-crash-says-imf>; IMF: Global Financial Stability Report October 2018

⁽²⁾ Punkt 3.1.8 i EESK:s yttrande om *Den fleråriga budgetramen* (antaget den 19.9.2018, ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽³⁾ EESK, *ECO priorities for 2018 and beyond* (ej översatt till svenska).

⁽⁴⁾ OECD, *The Economic Consequences of Climate Change* (Klimatförändringarnas ekonomiska effekter), den 2 september 2016.

1.7 Kommissionen, Europeiska revisionsrätten och Världsbanken anger samma belopp: motsvarande 1 115 miljarder euro per år måste investeras i EU från och med 2021 för att gå från ord till handling och uppnå EU:s åtaganden fram till 2030⁽⁵⁾. I dessa 1 115 miljarder euro ingår en betydande del av dagens investeringar som kräver en omorientering mot hållbar utveckling (grön inriktning). Kostnaden för att inte vidta åtgärder skulle vara 190 miljarder euro per år (dvs. 2 % av EU:s BNP)⁽⁶⁾.

1.8 I linje med de ståndpunkter som många ekonomer och politiker i det civila samhället⁽⁷⁾ förespråkar är det viktigt att främja och stödja alla projekt som kan samla europeiska krafter i arbetstagarnas, företagens och alla EU-medborgares intresse. Det är målet för en klimatfinansieringspakt för arbetstillfällen av hög kvalitet.

1.9 Klimatfinansieringspakten syftar till att omdirigera kapital som kan leda till en ny finansiell bubbla till kampen mot klimatförändringarna och till den reala ekonomin. Den måste också få ny finansiering, särskilt för små och medelstora företag. Pakten måste utgöra en ny färdplan för ett europeiskt ledarskap och en integrerad plan efterlyses (i samarbete med Kina och Indien, som är viktiga aktörer i kampen mot klimatförändringar).

1.10 EESK anser att färdplanen måste omfatta alla aspekter av en politik för att bekämpa klimatförändringarna: en rättvis övergång (åtgärder som måste vidtas för att mildra effekterna av förändringarna, men även för att kompensera för skador och förluster) och verkliga politiska åtgärder för en anpassning till klimatförändringarna. Modellen för en cirkulär ekonomi måste främjas⁽⁸⁾ så mycket som möjligt och dess regelverk förbättras. Allt bör finansieras genom budgetar som lämpar sig för att omdirigera aktuella investeringar (grön inriktning) och genom nya tillgängliga finansieringskällor.

1.11 Denna övergång skulle leda till den omställning som krävs på arbetsmarknaden och kan bidra till att det skapas arbetstillfällen av hög kvalitet inom ramen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter⁽⁹⁾.

1.12 Det är nödvändigt att utvecklingen mot en modell med ett hållbart samhälle åtföljs av sociala åtgärder och att ha en handlingsplan för en rättvis övergång så att ingen hamnar på efterkälken.

1.13 Övergången medför stora investeringar i forskning och utveckling (FoU) och innovation för att ge upphov till och stödja innovativa projekt i enlighet med europeisk taxonomi.

1.14 Tidigare misstag får inte upprepas (bränslesubventioner och överexploatering av fossila bränslen) och allt främjande av projekt som skadar klimatet eller står i strid med Parisavtalet måste hejdas.

1.15 För att uppnå målen i Parisavtalet bör en betydande del av de investeringar som görs för att motverka klimatförändringarna komma från den privata sektorn, utöver de offentliga medlen.

1.16 I pakten ställs krav på genomförandet av en tydlig och förutsägbar europeisk politisk ram med långsiktigt perspektiv för att säkerställa planeringen av investeringarna⁽¹⁰⁾. Regelverket ska åtföljas av justeringsmekanismer vid gränserna för produkter som inte omfattas av samma sociala och miljömässiga normer.

1.17 Enligt EESK, och som kommissionen påpekat, är det viktigt att skapa ett **gemensamt klassificeringssystem (taxonomi) för EU** för att välja hållbara projekt (och avslå sådana som inte är hållbara) och identifiera de områden där investeringarna kan ha störst inverkan. Europaparlamentet stöder denna strategi och föreslår också att en "märkning för grön finansiering" införs. Märkningen ska kunna tilldelas investeringar som redan uppnått EU:s högsta standarder i hållbarhetstaxonomin, i syfte att ge investeringsbesluten rätt inriktning⁽¹¹⁾.

⁽⁵⁾ Europeiska kommissionen, *Impact assessment accompanying the document "Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2012/27/EU on Energy Efficiency"* (Konsekvensbedömning – Följedokument till "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet"), SWD(2016) 405 final/2, 6.12.2016, tabell 22 (scenario EUCO30 – källa: modell Primes).

⁽⁶⁾ Revisionsrätten, <https://www.euractiv.fr/section/climat/news/la-cour-des-comptes-fustige-linefficacite-de-la-politique-climat-de-lue/>

⁽⁷⁾ Ciscar, M., et al., *Climate Impacts in Europe – The JRC PESETA II Project* (Klimatpåverkan i Europa – JRC:s Peseta II-projekt), 2014.

⁽⁸⁾ <https://www.pacte-climat.eu/en/the-first-signatories-of-the-call/>

⁽⁹⁾ EESK:s yttrande om "Investera i en smart, innovativ och hållbar industri" (EUT C 227, 28.6.2018, s. 70).

⁽¹⁰⁾ EESK:s yttrande om en europeisk pelare för sociala rättigheter (EUT C 125, 21.4.2017, s. 10).

⁽¹¹⁾ EESK: s yttrande om "Koalition för att genomföra åtagandena i Parisavtalet" (EUT C 389, 21.10.2016, s. 20).

⁽¹¹⁾ Betänkande av den 4 maj 2018 [2018/2007(INI)] om hållbara finanser, föredragande: Molly Scott Cato.

1.18 De projekt som ska stödjas, som är i linje med FN:s mål för hållbar utveckling och kräver stora medel i fråga om innovation och FoU, bör stärkas genom ett verktyg som gör det möjligt att visualisera de olika finansieringskällorna (bl.a. den framtida fleråriga budgetramen) och grunda sig på olika initiativ:

- Omdirigera finansieringen mot hållbara investeringar genom en ”märkning för grön finansiering” och inom denna ram främja lån från Europeiska investeringsbanken (EIB) med ”grön märkning”.
- Utnyttja Europeiska centralbankens (ECB) kvantitativa lättnader som finansieringskälla.
- Öka den andel av Europeiska fonden för strategiska investeringar som ägnas åt kampen mot klimatförändringar till 40 %.
- EU bör visa en ambitionsnivå som motsvarar utmaningen med att bekämpa klimatförändringarna. Ett genomsnitt på 40 % av den totala budgeten (den fleråriga budgetramen 2021–2027) bör avsättas till detta mål.
- Öka Europeiska sammanhållningsfondens andel över nuvarande 20 %.
- Mobilisera 3 % av pensions- och försäkringsfonderna.
- Stödja företag, särskilt små och medelstora företag, i deras FoU-investeringar till ett belopp på upp till 100 miljarder euro som avsätts för detta ändamål.
- Respektera åtagandena för ekonomiskt bistånd till de sydliga länder som deltar i kampen mot klimatförändringarna.
- Införa en verkligt bindande klausul om Parisavtalet i EU:s handelsavtal.

2. Inledning

2.1 I artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen fastställs att unionen ska verka för en hållbar utveckling som bygger på en hög miljöskyddsnivå. Frågan om klimatförändring har nu fått högsta prioritet, även för EESK, och den ingår i en global ram inte bara för offentliga myndigheter, utan även för ekonomiska aktörer, arbetstagare och medborgare. Det innebär att en omfattande ekonomisk, social och miljömässig övergång måste organiseras och framför allt finansieras⁽¹²⁾.

2.2 I den diskussion om EU:s framtida fleråriga budgetram 2021–2027 som inleddes nyligen måste således övergripande frågor om klimatförändringarna integreras och utgöra en del av det prioriterade målet för en övergång till en mer hållbar värld.

2.3 Denna övergång skulle leda till den omställning som krävs på arbetsmarknaden och kan bidra till att det skapas arbetstillfällen av hög kvalitet inom ramen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

2.4 EU behöver ett nytt projekt för att bygga upp sitt mervärde och visa att unionen både kan erbjuda ett gynnsamt klimat för att skapa välbetalda arbetstillfällen av hög kvalitet och återuppliva en verklig och hållbar ekonomi som gynnar alla.

2.5 EU är en del av lösningen, eftersom unionen kommer att utgöra skillnaden i förhållande till övriga internationella ekonomiska aktörer om den samtidigt tar itu med den tredubbla sociala, miljömässiga och ekonomiska ekvationen för en hållbar utveckling.

2.6 I studier som nyligen gjorts har IMF och OECD kritiserat det sätt på vilket krisen 2008 hanterades. Ekonomiska åtgärder vidtogs som tvingade enskilda personer, företag och myndigheter till budgetnedskärningar.

2.7 Man måste investera mer i innovation och FoU för att kunna möta nya socioekonomiska utmaningar såsom energiövergången, den cirkulära ekonomin, delningsekonomin och automatiseringen samt förhindra nedgången i kvaliteten på arbetstillfällena.

⁽¹²⁾ EESK:s yttrande om *Handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt* (se sidan 73 i detta nummer av EUT).

2.8 Till denna ekonomiska och sociala kris läggs en politisk kris eller, i vissa länder, en stor politisk turbulens, och en ekologisk kris.

2.9 Att bekämpa klimatförändringarna är således nödvändigt, men det ger oss också tillfälle att bygga upp våra ekonomier igen, främja en hållbar tillväxtmodell, bättre bekämpa ojämlikheter och stärka våra demokratier.

3. Resultat

3.1 EESK är starkt engagerat i FN:s agenda 2030 för hållbar utveckling som syftar till att fastställa ett antal mål för hållbar utveckling för att utrota fattigdom, skydda planeten, värna om mänskliga rättigheter och säkerställa välbefinnande för alla. Antagandet av programmet markerar en historisk övergång till en ny modell som tar itu med ekonomiska, sociala och miljömässiga skillnader inom ramen för en universell och integrerad strategi.

3.2 I Parisavtalets långsiktiga mål fram till 2100 ska ökningen av den globala medeltemperaturen hållas "långt under 2 °C över förindustriell nivå" och om möjligt ska man "göra ansträngningar för att begränsa temperaturökningen till 1,5 °C". Enligt FN skulle vi, om vi fortsätter enligt nuvarande utvecklingstrend, i bästa fall kunna begränsa temperaturökningen till 3 °C (eller mer).

3.3 Klimatförändringarna medför mycket stora mänskliga och ekonomiska kostnader, särskilt på grund av fler naturkatastrofer: värmeböljor och högre vattenstånd har bidragit till åtta miljoner människors död världen över sedan början av 1900-talet, till en kostnad av 7 000 miljarder US-dollar⁽¹³⁾. Antalet klimatflyktingar ökar också (250 miljoner fram till 2050). De svagaste är följaktligen också de första offren för klimatförändringarna, och detta ökar ojämlikheten. Enligt IMF "äventyrar den ökade ojämlikheten en hållbar ekonomisk tillväxt⁽¹⁴⁾".

3.4 I ett scenario med status quo kommer förväntade klimatförändringar fram till 2080 att kosta hushållen i hela EU 190 miljarder euro per år (vilket endast täcker försäkringarna för skador orsakade av klimatförändringarna), beräknat enligt fasta priser, om inga anpassningsåtgärder vidtas⁽¹⁵⁾.

3.5 Även om man gjort framsteg för att finansiera kampen mot den globala uppvärmningen och dess effekter, är dessa otillräckliga. En hållbar finansiering och ekonomi måste prioriteras politiskt, särskilt genom en tydlig, stabil och incitamentbaserad politisk ram, som också måste främja förverkligandet av innovativa miljövänliga projekt med högt mervärde.

3.6 Samtidigt som Europa inte helt har återhämtat sig från finanskrisen 2008 trycker EIB i dag på larmknappen och varnar för risken för en allvarligare och mer omfattande kris än 2008⁽¹⁶⁾.

3.7 Av de 2 200 miljarder euro som Europeiska centralbanken har gett ut sedan 2015 har enligt P. Larroutourou och J. Jouzel endast 11 % investerats i den reala ekonomin och 89 % har gett näring åt spekulation och en ny finansiell bubbla⁽¹⁷⁾. OECD identifierar dessutom närmare 800 program för utgifter och skattelättnader som genomförts i 35 OECD-länder och sex stora tillväxtekonomier inom G20, som främjar produktion eller konsumtion av fossila bränslen⁽¹⁸⁾, vilket står helt i strid med de riktlinjer som anges i Parisavtalet.

3.8 Dessa inriktningar av finansieringen – oavsett om de är spekulativa eller har en inriktning som står i strid med EU:s fastställda mål när det gäller kampen mot klimatförändringar – är ekonomiskt, socialt och miljömässigt kostsamma för hela det europeiska samhället.

3.9 Europaparlamentet konstaterar att den fleråriga budgetramen för 2014–2020 har visat sig oförmögen att tillfredsställa aktuella behov. Den kan dessutom inte bemöta en rad kriser och nya utmaningar (bl.a. avseende jordbruk, ungdomssysselsättning, hållbara investeringar och miljöfrågor). Den framtida budgetramen måste därför framöver avsättas för den stora utmaning som kampen mot klimatförändringarna innebär och genom denna skapa arbetstillfällen av hög kvalitet.

⁽¹³⁾ Studie av James Daniell, Karlsruhe Institute of Technology, april 2016.

⁽¹⁴⁾ <https://blogs.imf.org/2017/02/22/the-imfs-work-on-inequality-bridging-research-and-reality/>

⁽¹⁵⁾ Ciscar, M., et al., Climate Impacts in Europe – The JRC PESETA II Project (Klimatpåverkan i Europa – JRC:s Peseta II-projekt), 2014.

⁽¹⁶⁾ <https://www.theguardian.com/business/2018/oct/03/world-economy-at-risk-of-another-financial-crash-says-imf>; IMF: Global Financial Stability Report October 2018

⁽¹⁷⁾ *Pour éviter le chaos climatique et financier* (P. Larroutourou och J. Jouzel – förlaget Odile Jacob).

⁽¹⁸⁾ OECD Companion to the Inventory of Support Measures for Fossil Fuels 2015 (OECD:s identifiering av stödåtgärder för fossila bränslen 2015).

4. Möjligheter

4.1 De stora arbetsgivarna utreder de möjligheter som klimatförändringarna medför. Många anser att företagen måste utgöra en del av lösningen och understryker att företag som utnyttjade de möjligheter som uppstod i sektorer med låg koldioxid gör allt större vinster.

4.2 Entreprenörer inser att det är möjligt att skapa arbetstillfällena och bedriva innovation i riktning mot en välmående ekonomi med låga koldioxidutsläpp⁽¹⁹⁾ samtidigt som vinster genereras. Detta blir desto viktigare eftersom det måste ske "noll koldioxidutsläpp" senast i mitten av århundradet för att man ska uppnå målet för den globala uppvärmningen på högst 2 °C.

4.3 En klimatfinansieringspakt måste bidra till att omvandla behovet av att möta klimatförändringarna till ett tillfälle att omvandla europeisk industri och skapa nya former av företagande. Det är därför viktigt att göra omfattande investeringar i den reala ekonomin samt i forskning och utveckling för att skapa hållbara arbetstillfällena av hög kvalitet.

4.4 Den totala sysselsättningsgraden har ökat i EU samtidigt som arbetslösheten har minskat till följd av den senaste tidens ekonomiska återhämtning. Men långtidsarbetslösheten, otrygga arbetstillfällena, särskilt för kvinnor, samt ungdomsarbetslösheten är fortfarande mycket oroande. Övergången till en hållbar utveckling bör göra det möjligt för dynamiska och innovativa företag att utnyttja alla möjliga tillfällena och bidra i största möjliga utsträckning till att minska arbetslösheten.

4.5 Det är därför mycket viktigt att EU i samarbete med medlemsstaterna strävar efter att införa en samordnad strategi för att tillhandahålla ett gynnsamt klimat för att skapa hållbara arbetstillfällena av hög kvalitet. Kommissionen måste utforska möjligheten att vid beräkningen av skuldnivåerna⁽²⁰⁾ undanta offentliga investeringar som bidrar till att skapa arbetstillfällena av hög kvalitet och till en hållbar ekonomi som gynnar alla, både företag och arbetstagare.

4.6 EU uppmuntrar samarbete mellan medlemsstaterna. Unionen stöder och utvärderar deras insatser, främst inom ramen för den europeiska planeringsterminen, sysselsättningsriktlinjerna och uppföljningen av nationell politik (gemensamma rapporter om sysselsättning, nationella reformprogram och landsrekommendationer). Men unionen måste också se till att dess politiska åtgärder samspelar med de syften och mål som stöder ett gemensamt välbefinnande för entreprenörer, arbetstagare och medborgare i EU.

4.7 Ademe⁽²¹⁾ anser att nettopotentialen för att skapa klimatrelaterade arbetstillfällena i Europa uppgår till mellan fem och sex miljoner arbetstillfällena fram till 2050, och enligt kommissionen kan tre miljoner arbetstillfällena skapas inom området för förnybar energi fram till 2020.

4.8 Arbetsgivarförbundet BDI i Tyskland meddelar att det för sin del kan uppnå målet att minska koldioxidutsläppen med 80 % fram till 2050 om det får 50 miljarder euro per år under denna period.

4.9 Antalet arbetstillfällena i heltidsekvivalenter inom den gröna ekonomin ökar (från 2,8 miljoner år 2000 till 4,2 miljoner år 2014). Vissa sektorer är mycket dynamiska: förnybara energikällor (en miljon nya arbetstillfällena sedan år 2000: + 182 %) eller avfallshantering (från 0,8 miljoner år 2000 till 1,1 miljoner år 2014: + 36 %).

4.10 Det är dock mycket viktigt att även små och medelstora företag, men också kooperativ och de minsta organisationerna som finns på alla nivåer, kan inleda hållbara projekt och att finansieringen till dem prioriteras. Man måste därför se till att tillgången till finansiering inte utgör ett hinder för dem⁽²²⁾.

4.11 Det är dessutom viktigt att anta en strategi på flera nivåer och involvera samtliga berörda aktörer, både offentliga och privata, för att främja och integrera initiativ, handlingsplaner och åtgärder från de nätverk av regioner, städer och kommuner som deltar i kampen mot klimatförändringarna och genomförandet av Parisavtalet, vilket framgår av ett färskt yttrande från Europeiska regionkommittén⁽²³⁾.

⁽¹⁹⁾ Paul Polman, vd i Unilever samt Jean-Pascal Tricoire, vd i Schneider Electric och ordförande i Pacte mondial France, vid toppmötet Business & Climate: <http://www.businessclimatesummit.com/summit/2015/press-room>

⁽²⁰⁾ EESK:s yttrande om "Finansieringen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter" (EUT C 262, 25.7.2018, s. 1).

⁽²¹⁾ Ademe, Frankrikes myndighet för miljö och energiförvaltning.

⁽²²⁾ EESK:s yttrande om "Vägen efter Paris" (EUT C 487, 28.12.2016, s. 24).

⁽²³⁾ ReK:s yttrande om "Klimatfinansiering: ett grundläggande instrument för genomförandet av Parisavtalet" (EUT C 54, 13.2.2018, s. 9).

4.12 I klimatfinansieringspakten, där man måste mobilisera all energi och god vilja, inom både den offentliga och den privata sektorn, måste man slutligen beakta de stödåtgärder som kommissionen föreslår, bl.a. taxonomi (klassificering), skyldigheten för institutionella investerare att integrera "hållbarhet", information till investerare, omkalibrering av bankernas egna medel, stärkt insyn i företagens offentliggörande av information samt EU:s märkning (som Europaparlamentet föreslår).

5. Olika finansieringskällor och åtgärder som bör vidtas

Ny orientering (grön markering) och nya finansieringskällor

5.1 Kommissionen och revisionsrätten hänvisar till samma siffror och är överens om behovet av runt 1 115 miljarder euro per år för att bekämpa klimatförändringarna och deras effekter.

5.2 Inom ramen för dessa 1 115 miljarder euro för perioden 2021–2030 måste man⁽²⁴⁾ skilja mellan följande två kategorier av projekt som ska finansieras:

— Å ena sidan projekt med avkastning på investeringar och projekt som faller inom ramen för EIB:s och offentligägda utvecklingsbankers⁽²⁵⁾ verksamhet samt privata bankers, pensions- och försäkringsfonders eller nationella placeringsfonders verksamhet.

— Å andra sidan de projekt som kräver offentliga subventioner, som finansieras genom EU-bidrag.

5.3 Syftet är att omdirigera all eller en del av nuvarande finansiering mot hållbara investeringar, dvs. att göra EU:s budgetram "grönare" och kanalisera fonderna för att bekämpa effekterna av klimatförändringarna. Detta gäller följande finansiering:

— **Lån från EIB:** privata banker kan låta EIB finansiera sådana investeringar som ingår i EU:s taxonomi (klassificering).

— **ECB:s finansiering genom penningkapande**, genom att inrikta penningmängden från kvantitativa lättnader mot real och hållbar ekonomi: 50 % av de kvantitativa lättnaderna per år skulle medföra att man kunde frigöra hundratal miljarder euro varje år.

— **En andel på 40 % (i stället för nuvarande 20 %) från Europeiska fonden för strategiska investeringar** (EIB och kommissionen) bör avsättas för att bekämpa den globala uppvärmningen och dess effekter, inklusive dess sociala dimension och utbildningsdimension.

— EU bör visa en ambitionsnivå som motsvarar utmaningen med att bekämpa klimatförändringarna. Ett genomsnitt på 40 % av EU:s budgeten bör avsättas till detta klimatmål, särskilt **Europeiska sammanhållningsfonden**, som avsätter endast 20 % av sina medel till denna kamp i budgeten för perioden 2014–2020.

— Utöver denna finansiering bör 3 % av **pensions- och försäkringsfondernas investeringar** avsättas för att bekämpa den globala uppvärmningen.

5.4 Man bör göra en särskild insats på området för forskning och utveckling och yrkesutbildning. 100 miljarder euro per år bör avsättas för detta enda ändamål. Kommittén kommer att lägga fram förslag i god tid för att besluta vilket eller vilka instrument som ska användas för att komplettera den nuvarande och framtida finansiering som krävs för detta ändamål.

Åtgärder som bör vidtas

5.5 Många finansiella instrument kan ställas till förfogande för kampen mot klimatförändringarna, men finansieringen kommer endast att finnas om EU har en sammanhängande handlingsplan med tydlig och långsiktig inriktning⁽²⁶⁾. I handlingsplanen bör följande ingå:

5.5.1 Ett tydligt, stabilt och långsiktigt politiskt ramverk måste upprättas. Det handlar om att trygga planeringar och investeringar, eftersom ingenting skadar engagemanget mer än otrygghet i samband med ständiga ändringar när politiska åtgärder utarbetas.

⁽²⁴⁾ Enligt Philippe Maystadt, EIB:s tidigare ordförande.

⁽²⁵⁾ KfW i Tyskland, CDC i Frankrike, CDP i Italien, ICO i Spanien.

⁽²⁶⁾ Jeffrey Sachs, EESK:s utfrågning den 18 maj 2018.

5.5.2 Sedan januari 2018 är EIB världens största utgivare av gröna obligationer. Om man vill att EIB ska bevilja aktörer som investerar i projekt inom klimatfinansieringspakten lån till ännu fördelaktigare villkor, kan två åtgärder vidtas:

- För det första bör ”Juncker-planen” utvidgas genom att man riktar in sig på dessa projekt, vilket skulle medföra att EIB kan utnyttja garantin i Europeiska fonden för strategiska investeringar.
- EIB kan dessutom få ökad finansiering från ECB. EIB har redan tillgång till ECB:s program för köp av tillgångar, men i mycket begränsad utsträckning. Med hänsyn till de belopp som planeras skulle dock EIB snabbt få problem med andelen eget kapital. Man kan därför föreställa sig att EIB blir en bank för hållbar utveckling, som främst finansierar energiovergången, ekologisk rörlighet och innovation samt som avstår från att finansiera traditionella projekt, till vilka större delen av lånen fortfarande beviljas.

5.5.3 Det handlar om att fastställa inom vilka sektorer dessa budgetar skulle vara mest fördelaktiga och mest intressanta ur kostnads–nyttoförhållande för miljön, medborgarna och ekonomin (energi, bostäder, jordbruk, rörlighet, transporter, återvinning, vatten etc.). Även om det krävs ett rättvist tillträde till nätet är det viktigt att ta hänsyn till att vissa sektorer är tillräckligt lönsamma och inte längre behöver subventioneras, t.ex. solcellsystem.

5.5.4 EIB:s insatser bör stärkas inte endast när det gäller volymen utan även när det gäller dess förmåga att ta fler risker. EIB skulle därmed kunna utnyttjas mer i kampen mot klimatförändringarna genom att stödja framväxande sektorer, även små sådana, i stället för att bevilja miljarder euro till branscher inom konventionella solcellsystem eller vindkraftverk som redan i stor utsträckning finansieras av den privata sektorn.

5.5.5 All finansiering måste, i enlighet med kommissionens förslag, ingå i EU:s gemensamma taxonomi (klassificering). Som företrädare för det civila samhället bör EESK delta i utarbetandet av de praktiska bestämmelserna om denna klassificering.

5.5.6 Modellen för en cirkulär ekonomi måste främjas så mycket som möjligt och dess regelverk förbättras. Med den cirkulära ekonomin måste man kunna minska och till slut stoppa utvinningen av naturresurser genom att återvinna föremål (endast 3 % av mobiltelefonerna återvinns, andra föremål återvinns inte alls) och ädla metaller. Metallerna, t.ex. kobolt eller litium, som används för att tillverka framtidens produkter finns endast i små mängder i relation till framtidens behov, för elektrifiering av fordon och lagring av el generellt; tillverkningen av dessa metaller står i allmänhet inte i proportion till de behov som väntas uppstå.

5.5.7 Man bör även främja investeringar i energieffektivitet i byggnader, som står för 30 % av koldioxidutsläppen (särskilt eftersom man får snabb avkastning på investeringen). Det kommer dessutom att behövas helt sammanlänkade kraft- och gasledningar för att genomföra en integrerad europeisk energimarknad med länkar till Afrika och Mellanöstern.

5.5.8 För en rättvis och social övergång i enlighet med Parisavtalet och som Institut Jacques Delors⁽²⁷⁾ förespråkar måste en del av finansieringen avsättas till en fond för justering som är avsedd för de regioner och arbetstagare som berörs av sektorer i övergång. I detta avseende skulle det vara lämpligt att en väsentlig del av Europeiska sammanhållningsfonden som är avsedd för regionerna avsätts för klimatmålen och deras positiva socioekonomiska effekter. Fonden för justering för övergångseffekter bör också tilldelas stöd till omskolning och utbildning av arbetstagare. Den måste även snarare förutse än drabbas av förändringarna genom att en del av budgetarna avsätts till innovation och FoU inom sektorer som har identifierats som prioriterade.

5.5.9 I varje frihandelsavtal bör sociala och miljörelaterade klausuler kompletteras med ett bindande åtagande om att följa Parisavtalet. (alla potentiella handelspartner i EU skulle beröras, eftersom 195 av de 197 medlemsländerna i FN har skrivit under avtalet).

5.5.10 För att betona denna åtgärds ytterst viktiga politiska betydelse bör de budgetmässiga och finansiella medel som avsätts på detta sätt säkerställas genom ett instrument som gör det möjligt att på ett konkret och öppet sätt visualisera de medel som berörs.

⁽²⁷⁾ <http://institutdelors.eu/wp-content/uploads/2018/01/Pactesocialtransitionenergetique-FernandesPellerinCarlin-janvier18.pdf>

5.5.11 Även om det inte direkt avser en europeisk klimatfinansieringsfond, måste EU dessutom respektera sina internationella politiska åtaganden (FN:s klimatkonferens 2009) som innebär att 100 miljarder US-dollar per år måste avsättas för att finansiera kampen mot klimatförändringarna i Afrika och i Medelhavsregionen från 2020.

Bryssel den 17 oktober 2018.

Luca JAHIER
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*
